

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Aranyosapáti

RRF-3.3.1-22-2022-00001

Szociális lakások építése, felújítása, lakhatási körülmények javítása

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

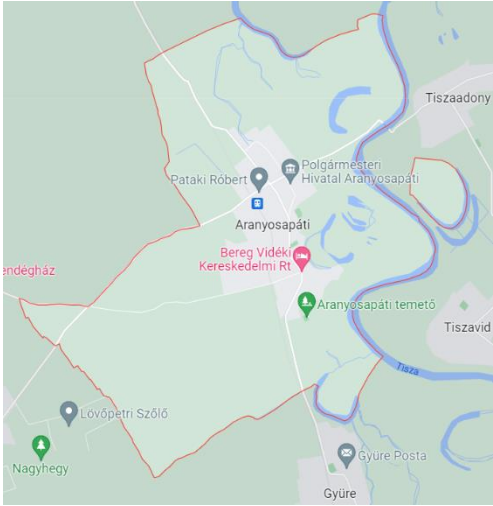
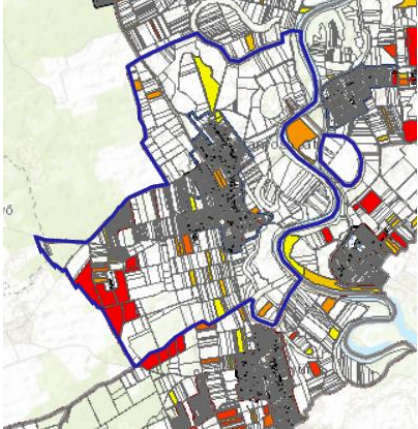
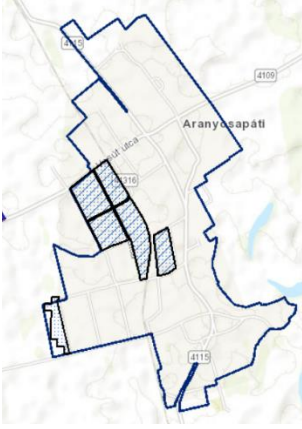
Aranyosapáti

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Vásárosnamény járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022.06.22.

	<p>Terület: Lakónépesség: Jogállás: Járás: Megye:</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Aranyosapáti	
Megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg	
Járás	Vásárosnamény	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	2069	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	104%	
15 év alattiak aránya (2021)	24,9%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	97%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	17%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	110%	
Lakásszám (2011)	674	
Üres lakások száma (2011)	60	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	500	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	118	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	500	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	136	
Lakások száma (2019)	675	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	537	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	668	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	402	
WC nélküli lakások száma (2011)	149	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	26	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1,1	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	1 740 109 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától, % (2019)	94%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2 750 000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	36	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	15	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

1.1.1. Térség pozíciója: távolságok

Aranyosapáti Magyarország Észak- Alföldi régiójában, a Tisza bal partján, Vásárosnaménytől 12 kilométerre északra, a Beregi-Tiszaháton helyezkedik el. A 41-es számú főúton, majd a Vásárosnaménynál leágazó alsórendű úton közelíthető meg, területén áthalad a Záhony és Mátészalka városok között haladó vasútvonal is. A település Vásárosnamény és Kisvárdá városoktól egyenlő távolságra fekszik (12-16 km).¹

Több kis település fogja közre, pl. Lövépetri, Tiszaadony, Tiszavid, Gyüre.

A környező településekhez képest jobb pozíciójú egyre inkább központi település. Gyüre és Nagyvarsány gesztor települése, Aranyosapáti Gyermejkjóléti szolgálatához tartozik e két település is, illetve a környező településekről is hordják a (roma) gyerekeket a helyi iskolába².

1.1.2. Munkaerőpiaci lehetőségek

A községben a rendszerváltást követően megszűnt a termelőszövetkezet, mely a lakosság nagy részének munkahelyet biztosított. A mezőgazdasági termelés jelenlegi formájában nehezen tudja csak biztosítani a megélhetést, a tőkeszegénység miatt komolyabb fejlődés nem várható. Az almatermelés nagy hagyományokkal rendelkezik, a szántóföldi termelésre a kukorica és a gabonafélék jellemzőek. A munkaképes korúak közül jelentős az eljáró dolgozók száma. A községben csak az intézmények és a szolgáltató egységek biztosítanak munkahelyet. A munkanélküliek száma éppen ezért igen magas.³

Kisvárdán, Mátészalkán és Vásárosnaményban van munkalehetőség a helyiek számára. Egy-két éve Kisvárdáról a Master Good Kft., Mátészalkáról a Carl Zeiss Vision Hungary Kft. indít

¹ HEP

² interjú

³ HEP

buszokat a településre, Vásárosnaményba a Swiss Krono Kft-be pedig saját gépkocsival járnak át a helyi lakosok.

A Kárpát-Hús Rt. 450 főt foglalkoztatott, a felszámolás után 1,5 évvel a tulajdonos a Vöröskeresztnek ajánlotta fel a helyiséget, melyet központi adományraktárként használtak a menekültválság kezelésének első hónapjaiban – itt raktárosként 5 főt foglalkoztattak, azonban június hónaptól az állami finanszírozási rendszer átalakítása miatt ez a raktározási és logisztikai pont megszűnt. Ez az 5-6 ezer m²-es gyártelep alkalmas lenne munkahelyteremtésre, erről jelenleg is folynak a tárgyalások.

Két éve a polgármester a Master Good Kft-vel együttműködve munkahelyteremtő beruházást indított el, melynek keretében jelenleg 8 helyi lakost foglalkoztatnak a baromfitelepen. Ez a beruházás a közeljövőben még két teleppel fog bővülni.

A tapasztalat viszont az, hogy a jelenleg közfoglalkoztatottként dolgozók nem akarnak váltani és ezeken a telepeken elhelyezkedni.⁴

Térségi-, helyi szolgáltatások

A község rendelkezik takarékszövetkezettel és postahivatallal. Sportolásra az iskola tornaterme és a sportpálya ad lehetőséget. 1957 óta működik a községi könyvtár.

A közintézmények műszaki és infrastrukturális állapota változó. 1989-ben készült el egy modern kivitelű orvosi rendelő, amely 2014-ben felújításra került. 1992-ben az általános iskola került bővítésre, építésszerűleg összhangban az orvosi rendelővel, mely a környék legszebb épülete. A Papi Kölcsey Ferenc Általános Iskola Aranyosapáti Tagiskolájának főépülete 2017. évben elnyert energetikai pályázat segítségével még szebb külsőt kap.⁵

A településen bölcsőde, óvoda, általános iskola, gyógyszertár, naponta elérhető háziorvosi és védőnői szolgálat, Biztos Kezdet Gyerekház, Községi Szolgáltató ház, Család-és Gyermekjóléti Szolgálat látja el az alapvető közfeladatokat. A településen esetlegesen hiányzó egészségügyi ellátás pedig Fehérgyarmaton, Kisvárdán, vagy Vásárosnaményban érhető el. Bár Aranyosapáti a Fehérgyarmati kórházhoz tartozik, Kisvárdára és Vásárosnaményra jóval közelebb található. Ezért a lakosság nem szívesen utazik Fehérgyarmatra vizsgálatra. A népkonyhát az egyház üzemelteti, akik egy helyi roma lakost foglalkoztatnak.

1.1.3. Közlekedés: fő közösségi közlekedés, járatsűrűség, céges buszjáratok

A 4-es, illetve a 41-es főúton autóval könnyen megközelíthető, az M3-as autópályáról fél órán belül elérhető, a tervek szerint az M34-es autót is áthalad majd a településen. Barabás határállomás komppal kb. fél óra alatt elérhető.

Buszjárat Kisvárdára és Vásárosnaményba óránként közlekedik, vonat két óránként Mátészalka és Záhony között közlekedik, Vásárosnamény érintésével.

1.1.4. Társadalmi szerkezet: lakosság/romák száma, demográfiai trendek

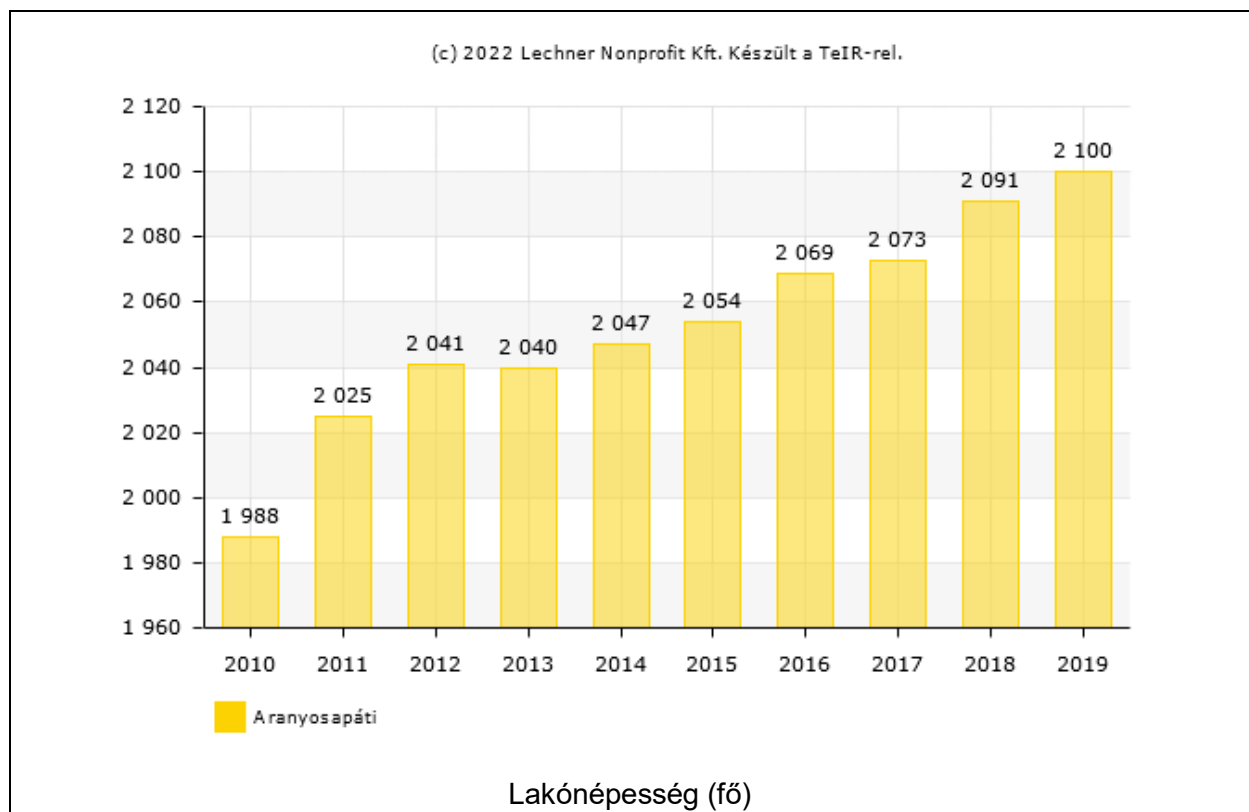
⁴ interjú

⁵ HEP

Lakosságszám (2021)	2069
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	104%
15 év alattiak aránya (2021)	24,9%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	97%
60 éves és idősebbek aránya (2021)	17%
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	110%
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	500

Aranyosapáti a térségi és az országos tendenciáknak ellentmondóan, növekvő lakosságszámú település, évente átlagosan 0,5 százalékos növekedési ütemmel (ez átlag 10-11 főt jelent). Fiatalos és fiatalodó település, az öregedési index 60 és 70 közé esik 2010 és 2019 között⁶. Csak jelzésértékkel: 2019-ben a járási index 128,09 az országos pedig 180,14; azaz ekkora az állandó népességből a 100 fő 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma.

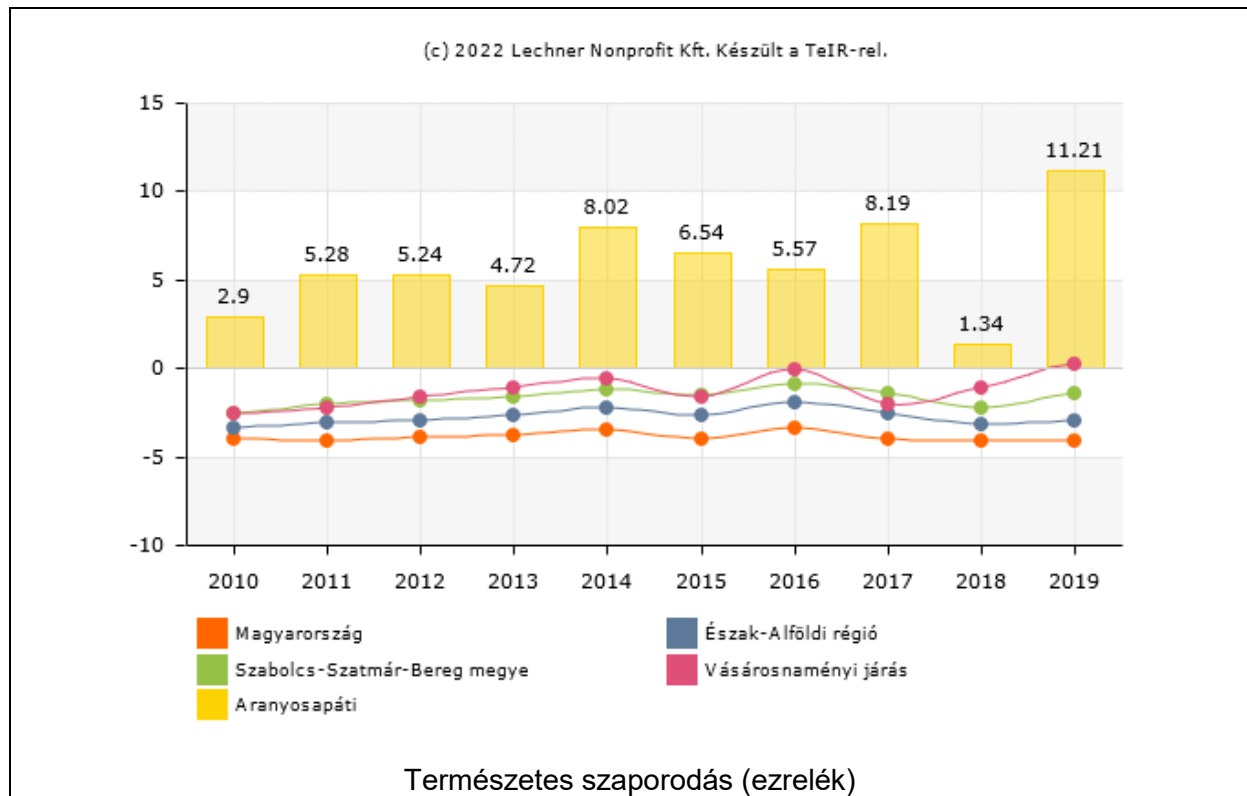
Az aktív korúak létszáma is folyamatosan növekszik.

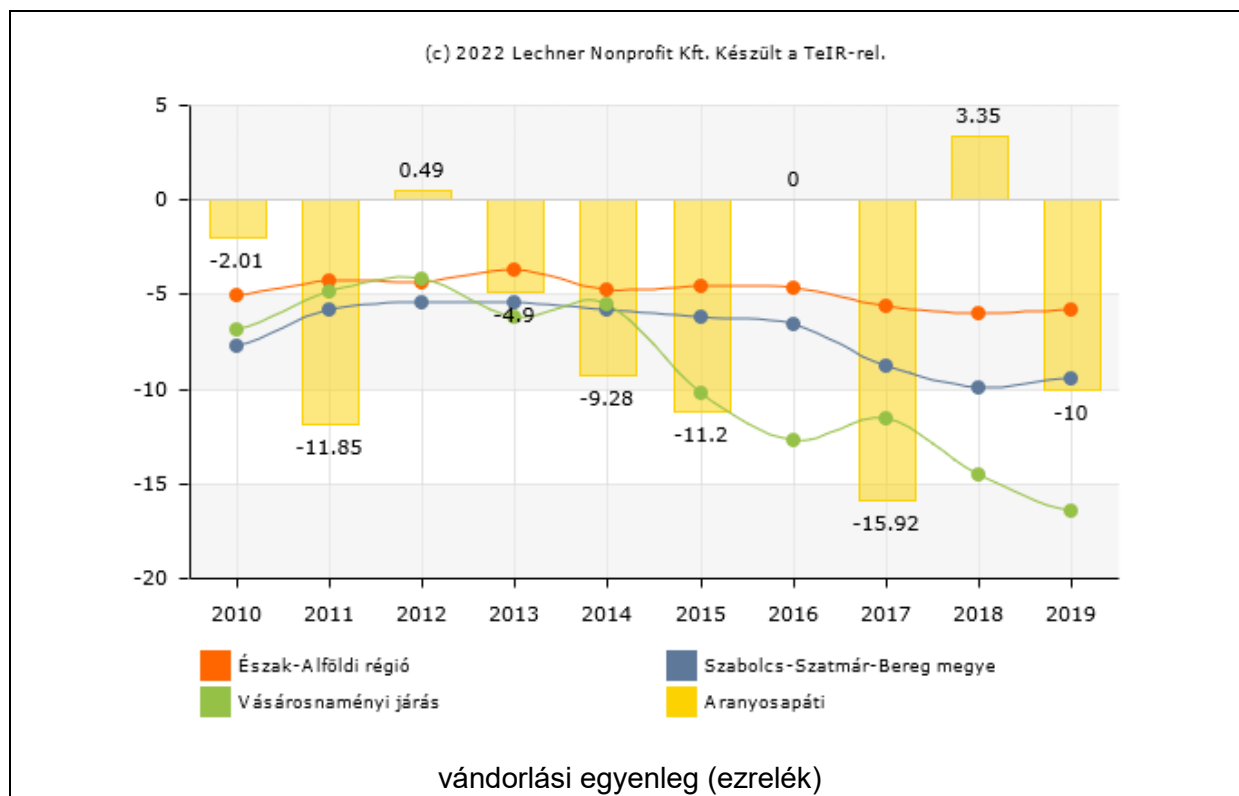

A demográfiai folyamat háttérében nem állhat a pozitív természetes szaporodás, mert annak hatását lerontja a negatív **belföldi** vándorlási mutató. Így feltételezhetően a határmenti

⁶ A TeIR adatai alapján kimutatva, amely nem felel meg egzakt módon a hivatalos statisztikai mutatóknak.

településeken tendenciózusan jelen lévő, kettős állampolgárok által kivitelezett lakásvásárlás és hivatalos bejelentkezés áll a háttérben – amelyet gyakorlatilag sehol nem követ valódi, életvitelszerű ott-tartózkodással kifejezett letelepedés (ezen még a háború is csak minimálisan, egy-két családot érintően hozott változást az egyes településeken). Ami viszont kiemeli Aranyosapátit a hasonló települések köréből az az, hogy míg a többi település esetében ez a demográfiai hullám gyorsan lefutott, és a lakosságszám visszaállt a hullám előtti, „természetes” szintjére, addig Aranyosapáti lakossága folyamatosan növekszik, nem indult be az utóbbi évekre jellemző, dinamikus fogyatkozás.

2001-ben a település lakosságának 87%-a magyar, 13%-a cigány nemzetiségűnek vallotta magát. A 2011-es népszámlálás során a lakosok 90,2%-a magyarnak, 38,6% cigánynak, 0,3% ukránnak mondta magát (9,5% nem nyilatkozott).

A településnek jelenleg kb.1200 roma és 900 magyar lakosa van (azaz a romák aránya közel 60 százalék). Egyre több a beköltöző roma lakos és egyre magasabb az elköltöző magyar lakosság aránya. Az egyetemet végzett fiatalok már nem jönnek vissza a településre és az elhalt idősök házeit is általában a romák vásárolják meg. Évente kb.20 roma, 1-2 magyar család költözik be a településre és 5-6 fiatal költözik el véglegesen. Jelenleg már az általános iskola összes tanulója roma származású, a magyar lakossághoz tartozó szülők a gyerekeket a környező települések iskoláiba hordják át.⁷

A vallási megoszlás a következő volt: római katolikus 18,6%, református 36%, görögkatolikus 23,4%, felekezeten kívüli 5,9% (13,1% nem válaszolt)

1.1.5. helyi fejlesztések,

TOP-3.2.1-15-SB1-Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése/Aranyosapáti

⁷ interjú

Aranyosapáti Általános Iskola energetikai korszerűsítése

KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez /Aranyosapáti

GINOP-4.1.4-19-Megújuló energia használatát, energiahatékonyság növelését célzó épületenergetikai fejlesztések támogatása/Aranyosapáti

EFOP-4.1.7-16-A közösségi művelődési intézmény- és szervezetrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztései/Aranyosapáti

EFOP-3.1.8-17-Együtt, testvérként - iskolaközi szemléletformáló program/Aranyosapáti

EFOP-1.5.3-16-Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek/Aranyosapáti

EFOP-1.3.7-17-A társadalmi kohézió erősítése az egyházak és civil szervezetek közösségfejlesztő tevékenységének bővítésével/Aranyosapáti

MAGYAR FALU PROGRAM KERETÉBEN BENYÚJTOTT PÁLYÁZATOK:

1. Projekt címe: Védőnői eszközök beszerzése Aranyosapátiban

Pályázott összeg: 1 989 756,- Ft.

Elbírálás alatt 2021. évben

2. Projekt címe: Polgármesteri Hivatal épületének bővítése

Pályázott összeg: 50 000 000,- Ft.

Elbírálás alatt 2021. évben

3. Projekt címe: Eszközbeszerzés Aranyosapátiban közösségi tér kialakításához

Pályázott összeg: 2 000 000,- Ft.

Elbírálás alatt 2021. évben

4. Tanya- és falugondnoki buszok beszerzése

Pályázott összeg: 15 000 000,- Ft.

Megvalósult 2020. évben

5. Óvodaudvar fejlesztése Aranyosapátiban

Pályázott összeg: 5 000 000,- Ft.

Megvalósult 2020. évben

6. Mezőgazdasági gépbeszerzés Aranyosapátiban

Pályázott összeg: 14 999 714,- Ft.

Megvalósult 2019. évben

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;
- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;
- **jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.**

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- **gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;**
- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;
- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

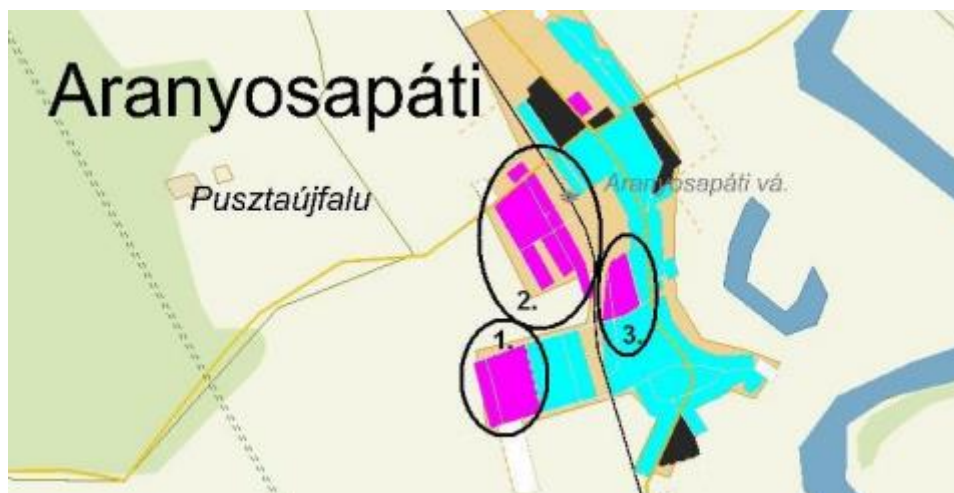
A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészben vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszhető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

1.2.1 Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület, elhelyezkedése a településen belül

Aranyosapáti településen három lehatárolt szegregátum található. A 2001-es népszámlálási adatok alapján történő lehatárolás eredményét az alábbi ábra, illetve táblázat mutatja be.

Szegregátumként az az egybefüggő terület került megjelölésre, ahol a népesség (az intézetekben lakónépesség nélkül) meghaladja az 50 főt és a kijelölt terület egészére a szegregációs mutató 50 %-nál magasabb értéket mutat. Bár az adatforrás már elavult, de a szegregátumok a mai napig megvannak.

	Aranyosapáti összesen	Szegregátum_1. (Árpád u. - névtelen u. - Ady Endre u. - településhatár)	Szegregátum_2. (Vasút u. mindkét oldala - vasúti pálya - településhatár - Vörös Hadsereg u.)	Szegregátum_3. (Bajcsy-Zs.u. - Petőfi S.u. - vasúti pálya)
Lakónépesség száma	2078	225	442	146
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	54,1	77,1	90,8	69,4
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	68,1	82,8	90,8	81,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	46,1	71,3	85,2	62,4

A szegregátumban található a lakások 17 százaléka, és itt él a lakosság negyede. Értelemszerűen ezek a területek zsúfoltabb lakáskörülményeket biztosítanak, mint a település egyéb részei.

1.2.2. Település infrastruktúrája

Minden út burkolt.

A szegregátumban a Dózsa Gy. utcán nincs kiépítve a gáz, a Béke, a Móricz Zsigmond és az Árpád utca egy-egy részében a szennyvíz nincs kiépítve, mert a jogszabályi feltételeknek nem feleltek meg. Ezen túlmenően minden közmű ki van építve Aranyosapátiban.⁸

Lakások száma (2019)	675
Közüzemii vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	537
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	668
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	402
WC nélküli lakások száma (2011)	149

A lakások több, mint 90%-a vízhálózatba kapcsolt, ennek ellenére a wc nélküli lakások aránya 20%. Az áramszolgáltatás fizikailag minden lakást elér.

A lakások hány százalékában nincsen bevezetve a víz? *Kb. 170 házban nincs bevezetve a víz.*

- van csonk, de nincs az ingatlan rákötve: *kb. 70 ház*
- nincs is az utcában víz: *minden utcában van vízvezeték*
- volt víz, de kikötötték hátralék miatt: *kb. 100 ház*

Hány százalékában a lakásoknak nincsen benn fürdőszoba, wc? *Kb. 170 ház (150 a szegregátumban, 20 a településen)*

Hány százalék a lakásoknak van kikapcsolva az áramellátásból? *Kb. 15 %*

Illetve más közmű szolgáltatásból (gáz)? *Nincs pontos információ, mert ha be is van vezetve a gáz, nem azt használják.*

1.2.3. lakásállomány

A 2011-es adatokhoz képest jelentős változások zajlottak a településen. Jelenleg – az interjú alapján –, 760 család él 540 ingatlanban. Érdekes, hogy az üres lakások számát ezzel szemben mindösszesen 6, azaz hat darabra becslik, melynek fele nem lakható, romos állapotban van. Ez jelentős eltérés a 2011-ben becsült 60 üres lakáshoz képest is, nemhogy a jelenleg 540-re becsült lakott és a 2011-es összlakás-szám (674) közötti 134 lakásos különbözetről.

⁸ interjú

Azok az üres ingatlanok, amelyekről jelenleg tudomás van, a településen belül a főutcában, és néhány mellékutcában található, de nem a szegregátumban. Ezen kívül kb.10 üres telek található Aranyosapátiban, a szegregátumban is.

Új lakások a településen az elmúlt 5 évben nem épültek.

Lakásszám (2011)	674
Üres lakások száma (2011)	60
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	500
Lakásszám a szegregátumban (2011)	118

A szegregátumok elkülönülten helyezkednek el és a jobb minőségű, megüresedett ingatlanokat is a romák vásárolják meg. Ezeket azonban csak minimálisan újítják fel és rövid időn belül le is lakják.⁹

Elhangzott, hogy a lakosok jelenleg nem élnek romos házakban, de jellemző a leromlott állapot, amely felújításra szorul.

A HEP szerint a település lakásállományának száma 670, melyből 138 lakás alacsony komfortfokozatú. Jellemzően a lakások nincsenek rákötve a vezetékes ívóvízhálózatra. Aktívkorúak ellátásában részesülők 78 %-a szegregátumban él. A település egészén, kiemelten a szegregátumokban a lakóházak belső-külső állapota felújításra szorulnak, de a külső környezet, az udvar is elhanyagolt, gondozást igényel. Néhány háznál hiányzik a kerítés, s a lakóházak előtti utca is szemetes, elhanyagolt.¹⁰

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;
- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- **településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki;**
- településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- nincs szegregált rész a településen.

⁹ interjú

¹⁰ HEP

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

1.3.1. Helyi lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztések

Egy darab szociális bérlakás van a Kossuth utcán, melyben kb. 20 éve él egy rászoruló idős hölgy.

Megállapítható, hogy az önkormányzat korlátozottan ugyan, de rendelkezik tapasztalattal ezen a téren.

A roma lakosság egy része a falusi CSOK lehetőségét kihasználva vásárolt lakásokat, ezzel egyrészt a zsúfoltságot is enyhítették, másrészt jobb állapotú ingatlanokba költöztek a falun belül. Ez nem okozott konfliktusokat sem a lakosság nem-roma részével, sem a település vezetésével, így jelenleg a három szegregátumon kívül sporadikusan az egész településen élnek roma családok. A folyamatról sajnos gyűlt negatív tapasztalat is: a CSOK által mesterségesen felduzzasztott keresleti piac úgy élénkült meg, hogy az nem járt együtt párhuzamosan az oktatási, munkaerőpiaci fejlesztésekkel, a CSOK lehetőségét kihasználó családok életvitele lényegében nem változott. Azaz a szegregátum életvilága importálódott be a település központi területeire is, és az idősek házait, melyeket az örökösöktől a roma családok vásároltak meg, nagyon gyorsan lelakják.¹¹

A fejezet fő következtetései

A fejezet célja, hogy feltárja a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elsősorban a település vezetés oldaláról, mivel ezek a tapasztalatok alapvetően meghatározhatják, hogy az önkormányzat hogyan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez. Fontos lehet rávilágítani arra, hogy a pozitív vagy negatív tapasztalatok mögött milyen okok állhattak.

¹¹ interjú

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

1.4.1. Önkormányzat hozzáállása

Az önkormányzat nem lelkesedik a lakhatási program iránt, mert az egy lényeges ponton különbözik a családok saját – CSOK-os – kezdeményezésétől: döntést kell hozni a beköltözőkről, és jól kell tudni kommunikálni ezt a döntést. További aggodalmat jelent a program fenntarthatósága – konkrétan a lakások gyors elhasználódása, illetve a karbantartás kérdése. Önmagában a deszegregáció viszont nem jelent problémát, a településen most is zajló folyamat elfogadott.

Ebből a szempontból szerencsés a helyzet, mert az önkormányzat aggodalmaira a FETE program, pontosabban a helyi JP adekvát választ kínál: nem csak a kiválasztás és a kommunikáció terén, de a képessé tevés, az öngondoskodási képesség fejlesztése, valamint az elvárások megfogalmazása és betartatása terén is.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- **a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;**
- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely

szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások).
Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

2.1 Foglalkoztatottság

2.1.1. Közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma:

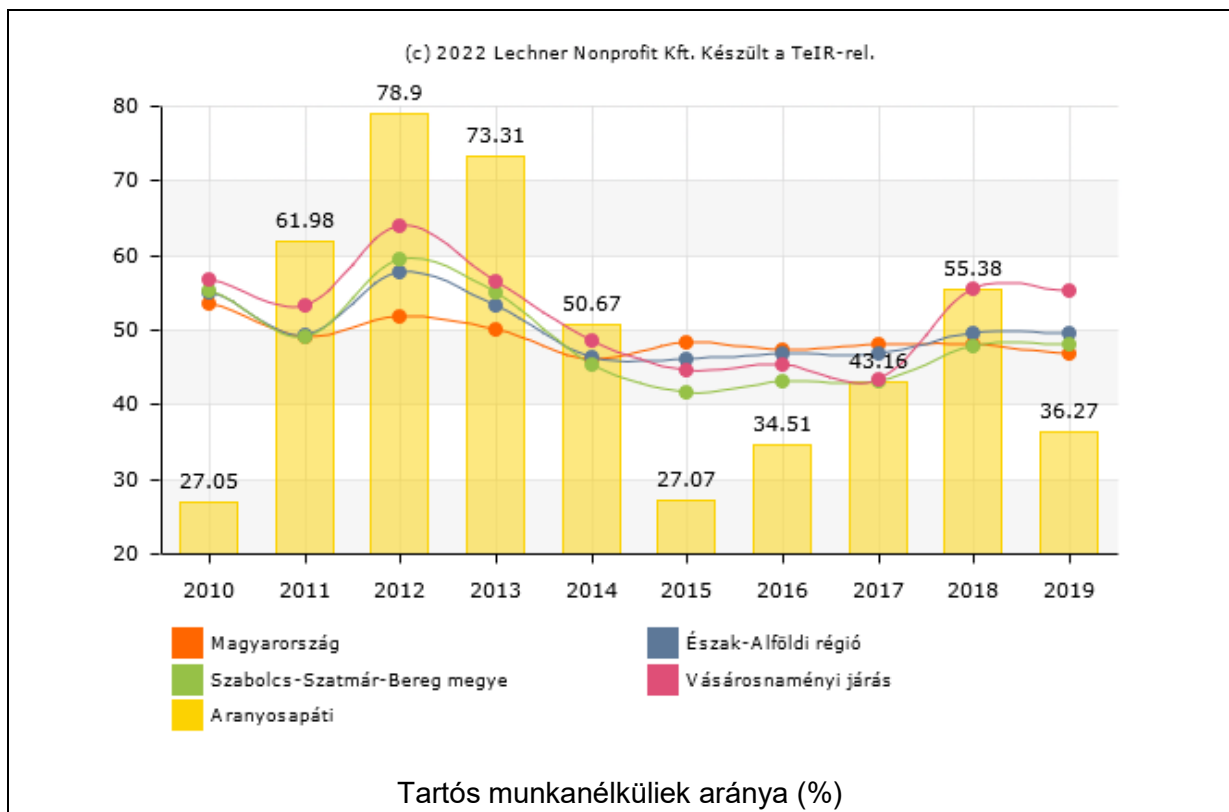
Aranyosapáti	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022/ 1-4
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	23	98	109	184	221	246	272	281	287	299
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	22	28	32	38	31	28	26	24	9	4
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	31	22	82	56	11	0	1	0	1	0
-- Mezőgazdaság	17	9	42	51	11	-	-	0	-	-
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	-	14	5	-	-	-	-	1	0
-- Szociális jellegű program	14	13	27	0	0	0	1	0	0	-
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	76	148	224	278	264	274	299	305	297	304
Közfoglalkoztatási mutató	5,95%	11,45%	17,57%	21,58%	20,26%	20,72%	22,54%	23,12%	23,03%	23,54%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	178	126	112	96	70	73	76	93	74	66
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	10	12	19	20	27	16	17	24	19	15
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	180	147	77	47	75	84	60	61	103	82
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	368	285	207	163	172	173	152	179	196	163
-- Ebből tartós álláskereső	196	101	38	16	21	35	38	22	47	61
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	28,75%	22,09%	16,23%	12,67%	13,19%	13,12%	11,50%	13,54%	15,17%	12,62%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	1 280	1 290	1 275	1 288	1 301	1 321	1 325	1 319	1 290	1 290

A közfoglalkoztatottsági mutató Aranyosapátiban igen magas, az aktív korúak közel negyede közfoglalkoztatott.

Az önkormányzatnál jelenleg 315 fő dolgozik közfoglalkoztatottként, mellettük főállású vezető és traktoros van alkalmazásban. Gyakori, hogy a fiatal, középkorú munkaképes korúak is

inkább a közmunkát vagy a napszámot választják, mert kényelmes, nem kell átjárni más településre és napi/heti fizetést kapnak.¹²

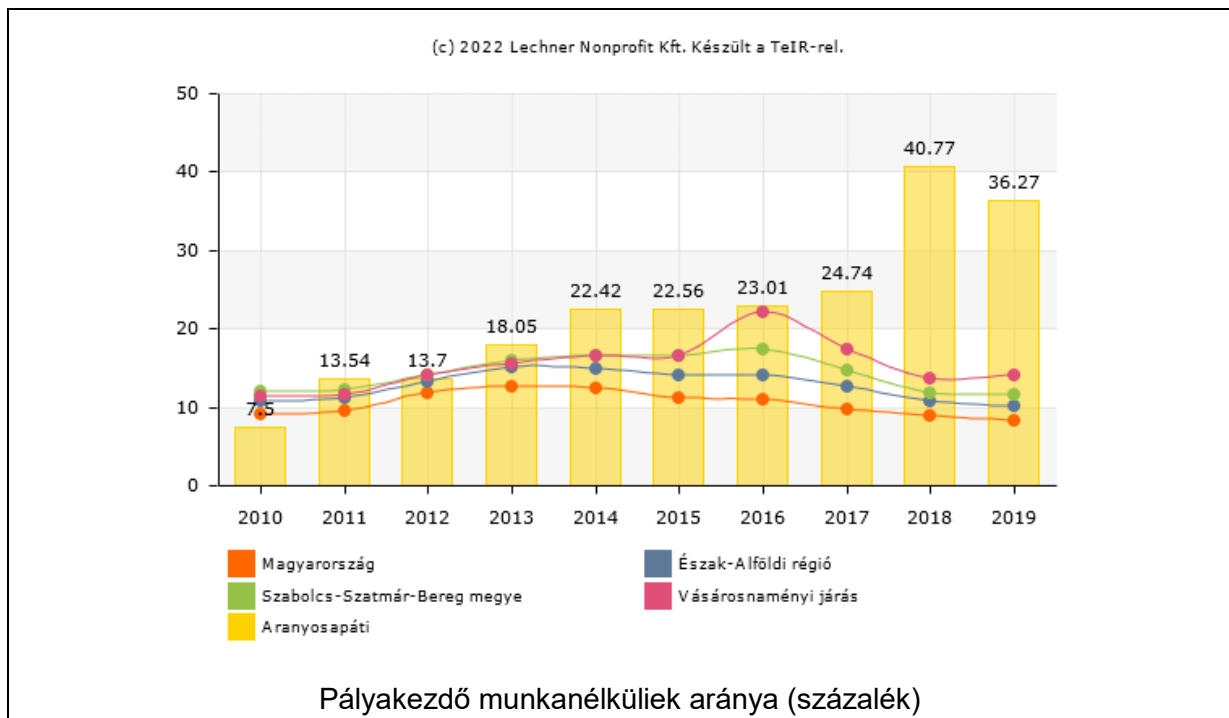
Ilyen jelentős közfoglalkoztatottság mellett is kifejezetten magas maradt a munkanélküliség a településen. Az álláskeresők több, mint harmada tartós munkanélküli – ez viszont a szokottnál alacsonyabb arány, bár az idősoros statisztikákból jól látszik, hogy ez milyen hektikusan hullámzik, időnként jelentősen meghaladja, más években jelentősen elmarad a járási, megyei, regionális és országos arányoktól.

A pályakezdő álláskeresők aránya a nyilvántartott álláskeresők között évekig a területi-térségi trendeknek megfelelően alakult, azonban 2016-ot követően elvált ezektől, és míg azok csökkenést mutattak, Aranyosapátiban a pályakezdő munkanélküliség jelentősen megugrott, szinte megduplázódott.

Ugyancsak magas az ellátásban nem részesülő munkanélküliek aránya is, amely az összes álláskereső 40 százalékát teszi ki 2022 első negyedében.

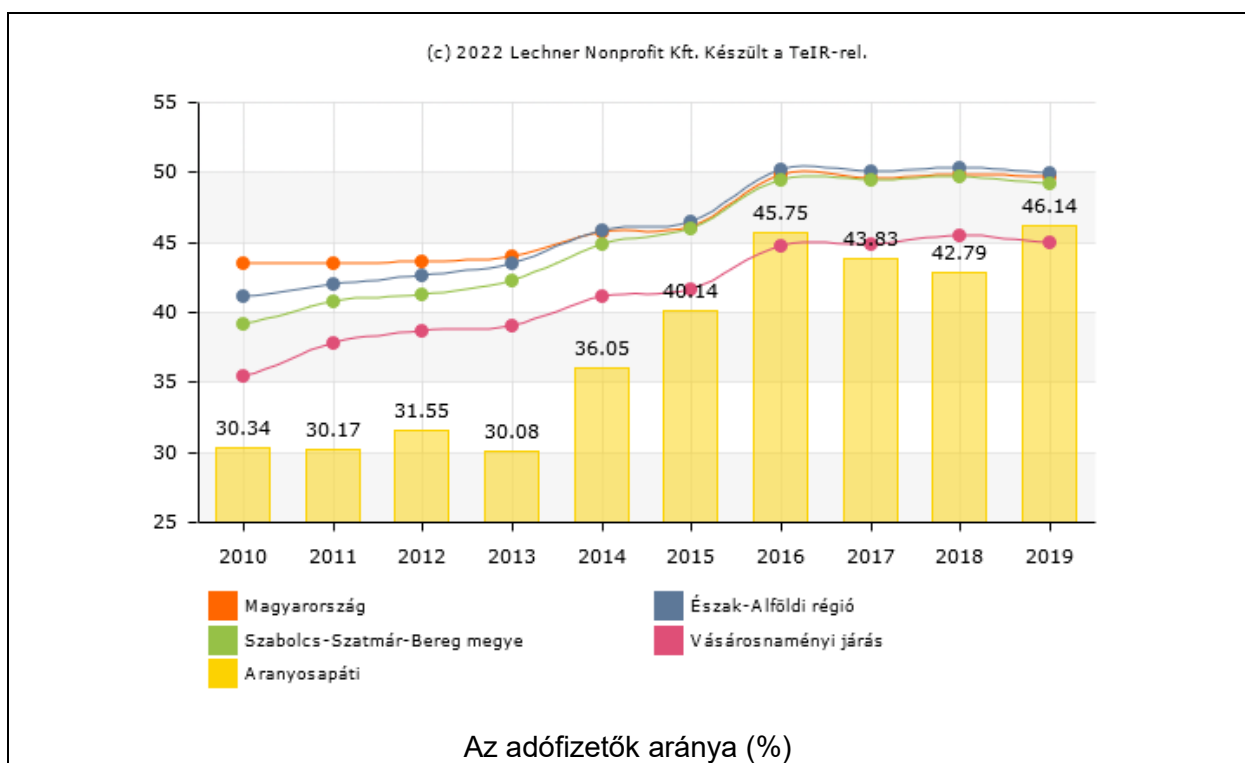
¹² interjú

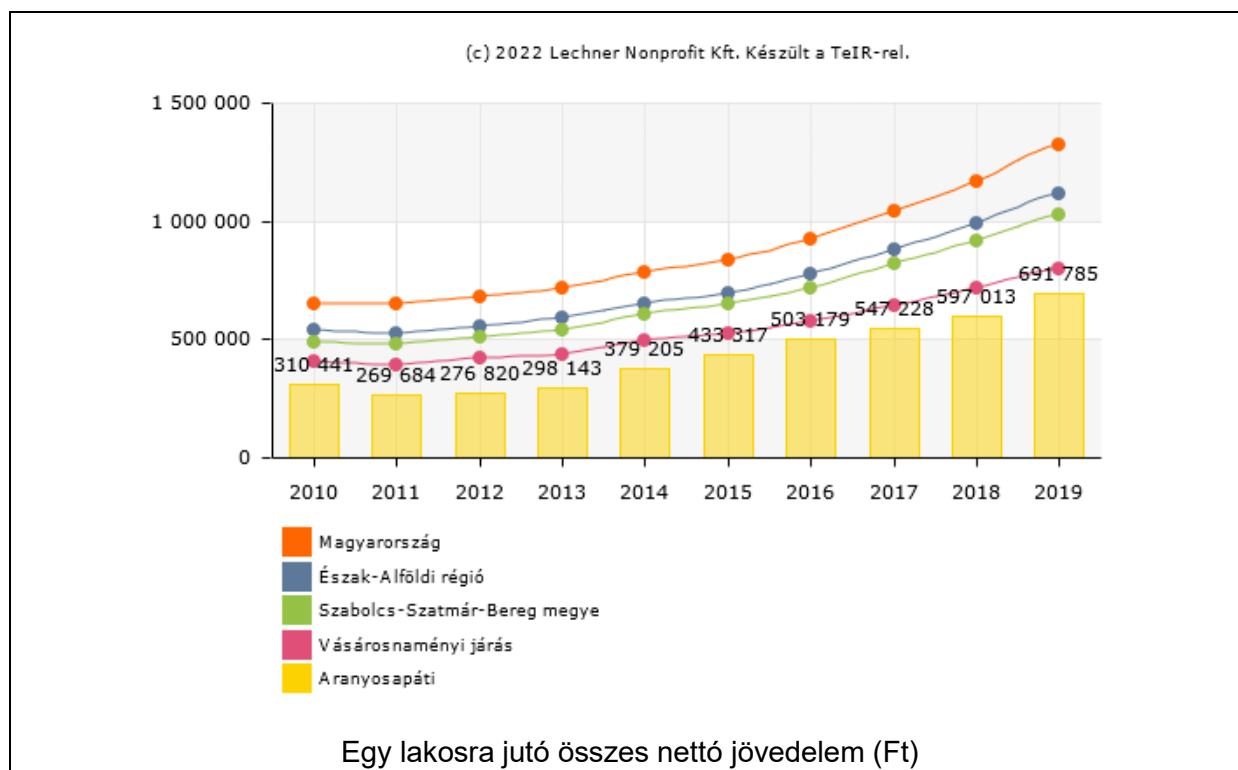
2.1.2. Elsődleges munkaerőpiaci helyzet

A településen – ahogy korábban is írtuk – kevés a helyi pozíció-kínálat, így a munkavállalók a környező települések, városok munkáltatóinál helyezkednek el.

Az adófizetők aránya kissé elmarad az országos aránytól, de nagyjából megfelel a járási aránynak.

Az egy lakosra jutó éves nettó jövedelem jelentősen elmarad az országos nívótól, sőt, egy kicsit még a járási szintet is alulmúlja. Ez a településen élők szegényesebb, szűkölködőbb életét jelzi.

2.2 elérhető szociális és egészségügyi szolgáltatások

Közösségfejlesztő tevékenységek bővítése, illetve 1 fő közösség-szervező foglalkoztatása lezajlott.

A településen Biztos Kezdet Gyerekház található.

Aranyosapáti községben biztosított szociális alapszolgáltatások formái: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, tanyagondnoki szolgálat 2021-től.

A gyermekjóléti feladatok hatósági tevékenységét a Vásárosnaményi Kistérség Gyermekjóléti Szolgálat látja el. Fenntartója a Beregi Többcélú Kistérségi Társulás. Aranyosapáti és Gyüre községekben a székhelyközség önkormányzata által foglalkoztatott családgondozó és gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat ellátó személy dolgozik főállásban közalkalmazotti foglalkoztatás keretében.¹³

A településen korábban egy védőnővel működött a Védőnői Szolgálat. A település lakosságának és az ellátásokat igénybevevők számának emelkedés miatt lehetősége volt az önkormányzatnak még egy védőnő alkalmazására. A település utcái szerint két védőnői körzet került kialakításra. A védőnői tevékenység ellátását biztosító épület az orvosi rendelővel egy

¹³ HEP

épületben található, mely a 2016-os teljes körű korszerűsítési feladatok elvégzésének köszönhetően akadálymentesített.¹⁴

A településen egy Háziorvosi Szolgálat, és egy Védőnői Szolgálat működik. A rendelőintézet 2016-ban korszerűsített és akadálymentesített épületben látja el feladatait. A háziorvos és a védőnő napi jelenléttel dolgozik. A településről könnyen megközelíthető a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Vásárosnaményi Fióktelepe, valamint a Kisvárdai Felső-Szabolcsi Kórház. Fogászat, fogászati szűrővizsgálat nincs, pedig szükség lenne rá a településen, s helyiek (kivált a hátrányos helyzetű emberek) emiatt nem utaznak el másik településre, még ha az a közelben is található. A településen helyi üzemeltetésű gyógyszerár is található, amely egész napos nyitvatartással áll a betegek rendelkezésére.¹⁵

Az alábbi szűrővizsgálatok a településen évente egy alkalommal kerülnek megszervezésre:

- tüdőszűrés,
- emlővizsgálat,
- méhnyakrák-szűrés,
- komputeres szemvizsgálat.

A településen jellemző azonban, hogy a szűrővizsgálatokon, valamint az orvosi vizsgálatokon a lakosság 45%-a vesz részt. A településen jelentős számú a hátrányos helyzetű lakos, akik számára az egészségvédelem, a betegségek megelőzése igen fontos lenne, de a prevencióban nem vesz részt.¹⁶

2.3 Szociális problémák:

A településen a családok jövedelemszerzési lehetőségei szűkösek, ez részben abból is fakad, hogy sok aktív korú megelégszik a közfoglalkoztatás nyújtotta, igen szerény jövedelemmel.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt igénybe vevők száma évek óta 600 fő körül mozog.

Veszélyeztető körülmények:

- anyagi (eladósodottság)
- egészségügyi
- nevelési és művelődési okok (iskolalátogatási kötelezettség elhanyagolása; vagy javasolt speciális szolgáltatások igénybevételének elmulasztása; szülő pozitív családmodelljének hiánya)

Az általános iskolába 242 gyermek jár, melyből 203 fő halmozottan hátrányos helyzetű. Az iskolában és az óvodában egyaránt az integrációs programban való részvétellel oldják meg a felzárkóztatást. Korrepetálásra nincs lehetőség, pedig nagy szükség lenne rá.

¹⁴ HEP

¹⁵ HEP

¹⁶ HEP

A fejezet következtetései

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	1-2%
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	4-5%
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	80%

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlés, uzsora bérlés, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakóúrsági viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

Általánosságban a lakások egy jelentős része felújításra szorulna. A lakosság inkább kisebb javításokat (meszelés, festés) tud megvalósítani önerőből. A szegregátumból kiköltözők esetében tapasztalat az, hogy gyorsan lelakják a CSOK-ból megvásárolt házakat.

3.1 Közműszolgáltatásba bekapcsolt lakások

Hány százalékában a lakásoknak nincsen bevezetve a víz?

kb.170 házban nincs bevezetve a víz

- van csonk, de nincs az ingatlan rákötve *kb.70 ház*
- nincs is az utcában víz: *Nincs ilyen*
- volt víz, de kikötötték hátralék miatt *kb.100 ház*

Hány százalékában a lakásoknak nincsen benn fürdőszoba, wc?

(szegregátum, település)

kb.170 ház (150 szegregátumban, 20 a településen)

Hány százaléka a lakásoknak van kikapcsolva az áramellátásból? *kb.15 %*

Illetve más közmű szolgáltatásból (gáz)?

Nincs pontos információ, mert ha be is van vezetve a gáz, nem azt használják. Arról van tudomása az önkormányzatnak, hogy sok családban a bekötés ellenére is palackos gázt használnak, amiből arra lehet következtetni, hogy itt a vezetékes szolgáltatást elzárták.

540 ingatlanból 150-200 terhelt.

3.2 Rendezetlen tulajdonviszonyok

Erről nincsen információ, de a települési helyzet, és főleg a szegregátum állapota alapján feltételezhető, hogy jelen van, és sok családot érint.

3.1 Szívességi lakáshasználat

Lakhatási használati jog:

- hány százaléka a családoknak lakik szívességi lakhatásban (család, rokon): *kb.25 %*

3.2 Lakások túlszűfoltsága

Túlszűfolt lakásokban élő háztartások aránya? *kb.20%*

3.5 Eladó ingatlanok száma

A településen az utóbbi 5 évben nem épültek új lakások. Az eladó ingatlanokra a CSOK miatt nagy a kereslet, állandóan változik a helyzet.

Jelenleg 6 üres lakásról tud az önkormányzat, ebből három romos állapotban van.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	0
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	30
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	40
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	60

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

4.1.1. A település pozíciója, a népesség számára és összetételére vonatkozó trendek:

A település jó földrajzi pozícióban van, két nagyobb munkaerőpiaccal rendelkező városhoz is közel.

A település fiatalodó, vándorlási egyenlege negatív, a romák becsült aránya 60 százalék körüli. Az egyetemi végzettséget szerző fiatalok elvándorolnak.

4.1.2. A szegregáció foka és jellege, a településen belül milyen mobilizációs folyamatok voltak, ehhez a lakhatási programok hogyan járultak hozzá:

A szegregáció jelentős, három szegregátuma is van a településnek, a legnagyobb kifejezetten rossz állapotú. A CSOK indukálta mobilizációs folyamat részben a lakásszegénység enyhülésével járt, részben viszont sporadikusan a település egészére exportálta a szegregátum életmódját, a nyomor kultúráját, mivel a területi mobilizációval párhuzamosan nem zajlottak le az egyéb szükséges, integratív folyamatok.

4.1.3. A közművek elérhetőségének és tényleges használatának mértéke a településen, illetve a szegregátumokban:

Az alapvető közművek (víz, áram) elérhetők. A szegregátumok részterületén néhány közmű nem épült meg. A vezetékes gázt valószínűleg ott sem használják, ahol rendelkezésre áll.

4.1.4. A jellemző lakhatási jogcímek települési szinten és külön a szegregátumokban: saját tulajdonú, magánbérleti (különös tekintettel a szerződés nélküli és uzsora bérletekre), önkormányzati bérleti jogviszonyban élő családok, illetve a szívességi lakáshasználók köre:

Szívességi lakhatásban a roma családok kb.25 %-a él.

A településen egy szociális bérlakás található, amelyet 20 éve ugyanaz az idős hölgy lakja.

4.1.5. A túlzúsúfoltság problémájának mértéke:

Jelen van a zsúfoltság, még azután is, hogy a CSOK ezen sokat enyhített. Jelenleg a családok 20 %-a él zsúfolt viszonyok közt.

4.1.6. Az eladósodottság mértéke a célcsoport családjainak körében:

A Provident hitel nagyon elterjedt és a rendszeresen dolgozó felnőttek felének van letiltása.

Leggyakoribb a közmű adósság, nagyon sok védendő fogyasztó van, milliós tartozással.

540 ingatlanból 150-200 terhelt.

4.1.7. A lakóépületek fizikai állagával kapcsolatos problémák megjelenésének mértéke: életveszélyes és kritikus állapotban lévő lakóépületek nagyságrendje.

Nincs lakott életveszélyes ingatlan. Igen sok lakást soroltak – saját becslés alapján – a felújítandó kategóriába.

4.1.8. Eladó ingatlanok nagyságrendje a településen, mennyi ingatlanvétel történt és van folyamatban a FETE program számára

Az eladó ingatlanok száma a CSOK generálta kereslet miatt gyorsan változik. Jelenleg 6 üres ingatlanról és 10 üres telekről tudnak.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok	Teljes	Minimális	Jobb	Adott	Az adott
----------------------	--------	-----------	------	-------	----------

Lakástípusok	nyomorban élő családok	önfenntartási képességgel rendelkező családok	helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	*			0	
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni				30	
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)				40	
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni				60	
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen	1-2%	4-5%	80%		
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen					

*A mátrixhoz részletező információval nem rendelkezünk. A helyi szakemberek meg tudták becsülni, hogy a családok, illetve a lakások milyen szubjektív kategóriákba sorolhatók, de arra nem vállalkoztak, hogy ez a két szubjektív kategorizálást egymáshoz képest is megbecsüljék.

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és priorizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutatkozó nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak,

hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

4.2.1. Adósságkezelés elindítása

Jelenleg még nem indult el a településen a FETE program. Az adósságkezelési szolgáltatás a település ismeretében kifejezetten indokolt.

4.2.2. Háztartásgazdálkodást, pénzbeosztás tudatosságát javító programok, melyek megalapozzák a magasabb szintű lakhatási költségek rendszeres fizetését.

A munkanélküliek nagy száma, ezen belül a tartós és az ellátatlan munkanélküliek magas aránya, az adósságok jövedelemcsökkentő hatása és az ebből fakadó munkaerőpiaci-perifériára való kényszerülés miatt ez a terület kiemelten fontos a településen.

4.2.3. Tulajdonviszonyok rendezése:

Nincs pontos adat a rendezetlen tulajdonviszonyokról, de feltételezhető, hogy a szegregátumok területén általánosan jelen van. Mindenképpen szükséges erről a tényezőről pontosabb és a lehető legkonkrétabb információt begyűjtenie a települési program megvalósítóinak.

4.2.4. Magántulajdonú lakások felújításának segítésére kialakított program

A területen történő beavatkozás indokoltsága jelentős. Az önkormányzat szerint a felújítások támogatására nagy szükséglet mutatkozik.

4.2.5. Krízislakás létrehozása

A település méretéből és jellemzőiből fakadóan a krízislakhatás biztosítása indokolt lehet Aranyosapátiban – természetesen ezt a véleményt a Jelenlét Program indulása, és a mélyebb helyismeret kialakítása, valamint a jövőbeni megvalósító komplex stratégiája alapján kell felülvizsgálni, módosítani, illetve egyetértés estén megvalósítani.

4.2.6. Bérlakásfejlesztés jobb minőségű lakhatási lehetőségek létrehozása érdekében az RRF program keretében.

Az önkormányzat óvatosan fogalmaz ezen a téren, de az aggodalmaira a FETE, illetve a JP adekvát válaszokat tud kínálni. Ennek ismeretében a későbbi megvalósító az önkormányzattal szoros együttműködésben talán még a diagnózist indító táblázat kvótáját is ki tudná aknázni – azaz a 15 lakást. Ennek a megvalósíthatóságát azonban radikálisan befolyásolhatják akár már rövid távú piaci, geostratégiai, vagy bármely más események, így a pontos tervezés a majdani megvalósítók kompetenciája lesz.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

4.3.1. A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

A táblázat vonatkozó részei **sárga színnel** kiemelve. Egyes szempontok az adatok alapján nem megítélhetők.

	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Bérlakásfejlesztés nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
település közlekedési összeköttetései	amennyiben az összeköttetések erősek , a munkahelyekre ingázást lehetővé teszik, és az elingázás távolsága életszerű	amennyiben az összeköttetések gyengék és költségesek , mind a közúti, mind a közösségi közlekedési viszonylatban, a munkahelyekre ingázást nem teszik lehetővé	(1) elingázók relatív aránya a helyben foglalkoztathatókhoz képest (2) ingázás napi távolsága és ráfordított idő
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	amennyiben foglalkoztatás bővülését szolgálja az addig csak közmunkában keresők köréhez képest	amennyiben nem módosul érdemben a csak közmunkában elhelyezhető aktív korúak aránya	(1) az ezekben a beruházásokban létrejött munkahelyek aránya (2) beruházások hozzájárulása a közmunkában foglalkoztatottak csökkenéséhez
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	amennyiben az elérhető lakások gazdaságosan felújíthatók a helyi lakáspiaci viszonyok között	amennyiben kevés vagy nincs elérhető és / vagy gazdaságosan felújítható lakás a helyi lakáspiaci viszonyok között	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (a települési kvótához képest)
közműinfrastruktúra	amennyiben a terület közművesített és az adott ingatlan esetén rendelkezésre áll a rácsatlakozási lehetőség	amennyiben a vízi-közmű hálózatra való rácsatlakozás nem lehetséges , új építés esetén pedig nem elérhető a csatornahálózat	(1) vízi-közműhálózat kiépítettsége a településen a potenciálisan fejleszthető településrészen, telken
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	amennyiben tiszta vagy alacsony költséggel tisztázhatók a jogviszonyok	terhelt és sok tulajdonos által birtokolt ingatlanok	(1) TAKARNET adatok
uzsora	főképp a lakhatási helyzetekben lecsapódó kevés uzsora	a településen elterjedt uzsora, szerteágazó függőségi helyzetek	(1) helyben informálisan bérbeadott lakások aránya (2) kiterjedt uzsorával foglalkozó családok jelenléte

iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	a helyben elérhető szolgáltatások köre a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétét szolgálja	a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétéhez szükséges szolgáltatások hiányoznak	(1) óvodai férőhelyek száma (2) iskolai férőhelyek száma (3) betöltött háziorvosi / gyermekorvosi praxis
szegregátumok relatív mérete a településen	kis szegregátum(ok), a településközpont nem szegregátum	egységesen hanyatló, többségében nyomorúságos élethelyzetek a telepeken, növekedő mértékben	(1) szegregátum lakosságának relatív mérete és növekedése a település egészének lakosságához képest

4.3.2. A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálási céljának nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Mobilizálás nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Mobilizálás nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	amennyiben nincs minőségi szolgáltatást nyújtó intézmény	amennyiben a köznevelési intézmény minőségi szolgáltatást nyújt	(1) szabad férőhelyek aránya (2) jobb módúak elhordják a gyermeküket
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	amennyiben kiegyensúlyozott a viszony	adott településről érkezőkkel szemben nagyok az előítéletek	(1) bevett költözési irányok a településről
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	amennyiben alacsony az előítéletesség	amennyiben erős az elutasítás és a diszkrimináció	(1) az adott településre átköltözők tapasztalata (2) visszaáramlás konfliktusok miatt
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	amennyiben az átköltözések nem hoznak létre gócpontot , nem nő számottevően a szegregáció	a fogadó területen magas és jelentősen nő a hátrányos helyzetű lakosság aránya a településhez képest	(1) telepek / szegregátumok mérete és méretének alakulása a fogadó településen
van-e a közelben térségi növekedési centrum	amennyiben át lehet költözni a helyi növekedési centrumba	amennyiben nincs ilyen centrum és messzebb nehéz mobilizálni a családokat	(1) járásközpont vagy funkcionális településcsoport foglalkoztatási helyzetének alakulása (2) távolabbi centrumokban a költözés nem jellemző a településről
a családok egymás segítő kapcsolatrendszerétől való függőség	amennyiben az informális támogató hálózat életben tartása mellett tud költözni, vagy nincs szükség folyamatos támogatásra az élet minden területén	amennyiben csak az informális támogató hálózat életben tartása és folyamatos szociális támogatás mellett boldogul a család	(1) családsegítésbe (nem) bevont családok köre és állapota
céltelepülés árszínvonala	amennyiben a céltelepülési lakások gazdaságosabban újíthatók fel a célterületi lakáspiaci viszonyokhoz képest	amennyiben megfizethetetlen az árkülönbség	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (2) árkülönbség mértéke

4.3.3. A bérlakásfejlesztések alapvetően három típusú modellt követhetnek a családok mobilizációja szempontjából:

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

1. Krízislakások biztosítása:

A jelenlegi információk alapján valószínűsíthető a krízislakás iránti szükséglet, akár a településen, önálló megvalósításban is.

2. Bérlakásfejlesztések

A településen a jelenlegi viszonyokat figyelembe véve a javasolt kvóta is kitölthető lenne, Emellett a közelmúlt eseményeiből és a magas inflációból levezethető egy jelentős rizikó, olyan változások is bekövetkezhetnek, amelyek radikálisan átalakítják a gazdasági és társadalmi környezetet, úgy a FETE program, mint Aranyosapáti lakossága számára. Emiatt bizonytalan időtávra nem reális javaslatot tenni: a bérlakásfejlesztés konkrét, az adott jövőbeni helyzetre szabott kidolgozását a majdani megvalósító szervezet az önkormányzattal együttműködésben tudja majd végrehajtani.

3. Más településre való mobilizáció

Jelenleg is erős a spontán mobilizáció. Hogy mennyire lesz mobilizálható, és kicsoda (milyen jellemzőkkel), szintén radikálisan megváltozhat, így a beavatkozási terület alaposabb kiismerése a jövőbeni megvalósítóra marad.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	2			2
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	0	0		0

Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	3	3		6
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen	5	3		8

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.